

b) Célkitűzés. Ismerjük meg a magánhangzókat!

II. Tárgyalás. Vizsgáljuk a magánhangzókat. (Olvasmány alapján.) Könnyen észrevehető — hangoztatás után —, hogy vannak rövid- és hosszú magánhangzók. (Pl. A tészta *kél*, meg *kell* sütni. A bort a kocsmáros kannával *meri*, de literrel *méri*. Pali nem megy *fel*, mert *fél* a leeséstől. *Felénk* jön a *félénk* nyulaéská. *Öt* barátja kísérte *öt*. *Öröl* a malom, *ürül* a zsák, *örül* ennek a molnár. Stb.)

Irjuk fel a táblára:

Rövid magánhangzók: a, e, i, o, ö, u, ü,

Hosszú magánhangzók: á, é, í, ó, ő, ú, ü.

A hosszú magánhangzó jelölésére, megkülönböztetésére a *vo-nás* szolgál.

Begyakorlás. (Pl. Nagy *ára* van az *ara* kelengyéjének. A hordónak *csapja*, a bogárnak *csápja* van. A fűzfa már kihányta *barkáit*. A halász *bárkáit* csendesen viszi a víz. A *mének* a rétre *mennek*. A gazdasszony ebédet *főz*. A *fűzet* lapokból áll. Péter gazda zászlót *tűzet* a házára. *Tűzet* rakott eszemadta. Stb.)

Hívjuk fel figyelmüket az értelemváltozásra!

A vonás elmaradása: kar, vad, vád, sas, sás, hat, hát, stb.

Egy vonás elmaradása: tūr, túr, bōr, bor, hūs, hús, stb.

Vonás helyett pont van: örül-örül, tör-tör, stb.

III. Összefoglalás. A különbség észrevételése: hal, hál, bab, báb, csap, csáp, számará, számára, vetek, vétek, retek, rétek, merek, mérek, töröl, töröl, tok, tök, gomb, gömb, kor, kör, szór, szőr; karok, karók, szur, szūr, tūr, tūr, csikós, csikos.

Vigyázzunk a magánhangzók helyes kiejtésére, írásközben az ékezetre, néhány értelemzavar támadjon!

Keressétek ki a hosszú és rövid magánhangzókat ezekből:

Ahol állok, ahol megyek, mindenütt csak feléd nézek.

Azt kérdezem a felhőktől, azt a suttogó szellőktől.

Másoljátok le a Szülőföldem szép határa című olvasmány első szakaszát s vigyázzatok a rövid és hosszú magánhangzók helyes írására.

Költeménytárgyalás.

1939. december 3. hete.

III. OSZTÁLY.

A tanítás anyaga: Havas István: *Jótevők:* c. költeményének tárgyalása.

Nevelési cél: A jóság magában hordja jutalmát.

V á z l a t.

I. Előkészítés. Mit láttak az utcán? A beszéd ráterelése a szegényekre. Milyen lehet számukra a tél? Ki visel gondot reájuk? Célkitűzés. Beszéljünk a jótevőkről!

II. Tárgyalás. a) A költemény bemutatása.

*Puha, meleg tolla
Van a kis madárnak,
De van-e ruhája
Sok ember fiának?*

*A jóságos Isten
Sorsát meg is szánja,
Jótevő lelkeket
Meneszt a világba:*

*Van-e az árvának
Csizmája, gúnyája,
Mikor fősír a szél
Fagyos furulyája?*

*„Ne lássak — rendeli —
Könnyező kis orcát,
Árvának is jusson
Egy darab menyország!*

*Bujdosik az árva,
Didereg szegényke...
Merre, hová nézzem?!
Föltekint az égre.*

*Meleg ruha, csizma
Átfázott testének,
Egy vigasztaló szó,
Csüggedő lelkének“!*

b) A költemény által keltett hangulat elmélyítése. (Közös megbeszélés alapján.)

c) A költemény tárgyalása.

Szakaszonként való olvasás és szómagyarázat.

Az egész költemény végigolvastatása.

A költemény tartalmának elmondatása.

III. Begyakorlás. a) Elmélyítés. Ki mint tett már jót a szegényekkel?

b) Alkalmazás. Tegyetek jót a szeretet ünnepén. Nincs olyan szegény, aki egy nála szegényebbet meg nem segíthetne. Az ünnepek után aztán majd beszámoltok róla, mi jót tettetek!

Beszéd- és értelemgyakorlat.

1939. december 3. hete.

IV. OSZTÁLY.

A tanítás anyaga: A mohácsi esatavesztés.

Nevelési cél: A széthúzás, a pártoskodás mindig a nemzet kárára megy!

Vázlat.

I. Előkészítés. a) Számonkérés. Dobzse László. Az ország szomorú állapota. Ulászló nemtörődömsége. Ellentét a fő- és köznevesek között. A szegény nép sorsa. A Dózsa-féle parasztlázadás. A megtorlás. Nemzeti egység hiánya.

b) Célkitűzés. Hová vezette a nemzetet a széthúzás?

II. Tárgyalás. a) II. Lajos. II. Ulászló halálakor 1516-ban az országgyűlés nagykorúnak nyilvánította az alig 10 éves Lajost, elfogadta királyának és tanácsot rendelt mellé. Nevelését Bor-nemissza János és Brandenburgi György vették át. II. Lajos ki-